

Üniversite Öğrencilerinin Kişisel-Sosyal Sorunları Ölçeğinin Geliştirilmesi

Development of the Personal-Social Problems Scale of University Students

M. Engin Deniz¹, Ali Eryılmaz²

Öz. Türkiye’de üniversite öğrencileri, kimliklerini keşfetme süreçlerini yaşamaktadırlar. Üniversite ortamı, onların kendi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bir meslek edinmelerinin yanında sağladığı sosyal ve kültürel etkinlikler aracılığı ile kendi kimliklerini ve benliklerini yapılandırma imkânı sunmaktadır. Çalışma, Yıldız Teknik Üniversitesinde lisans öğrenimine devam 826 (413 kişi açıklayıcı faktör analizi ve 413 kişi doğrulayıcı faktör analizi) öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, açıklayıcı faktör analizi ile bazı güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Çalışmada, “Üniversite Öğrencilerinin Kişisel-Sosyal Sorunlarını Belirleme Ölçeği” geliştirilmiştir. Bu ölçek, Akademik/Öğrenme, Maddi, Kariyer ve Aile Sorunları olmak üzere dört boyutlu bir yapı sergilemiştir. Açıklayıcı faktör analizi çalışmasının ilk aşamasında toplam 23 madde analize dahil edilmiştir. Analizin ilk aşamasında açıklanan varyansı %06. 51 olan altı boyutlu bir yapıya ulaşılmıştır. Analizin ilerleyen aşamasında Dik Döndürme yöntemiyle analize devam edilmiştir. Birden fazla faktöre giren ve de aralarındaki faktör yük değeri farkı 0.100’ün altında olan maddeler, analizden çıkartılmıştır. Nihayetinde dört boyutlu ve açıklanan varyansı %57.72 olan ve KMO değeri 0.844; $p < 0.01$ Kay Kare Değeri 2855.356 ve Serbestlik Derecesi 171 olan bir yapıya ulaşılmıştır. Ölçeğin, iç-tutarlık analizine dayalı güvenilirlik analizlerinde, ölçek yüksek düzeyde güvenilirliğe sahip olarak bulunmuştur. Üniversite birinci sınıf öğrencilerinin sosyal destek almalarının artmasına paralel olarak daha az problemler yaşadıkları bulunmuştur. Sonuç olarak üniversite ortamında sorun yaşayan öğrencilerin sosyal destek kaynaklarından yararlanmalarını sağlayıcı çalışmalar yapılabilir.

Anahtar Kelimeler. Üniversite öğrencisi, sorunlar, akademik, aile, kariyer

Abstract. University students in Turkey live their process of discovering their identities. The study continued on to undergraduate education at Yıldız Technical University on 826 students (413 descriptive factor analyses and 413 confirmatory factor analysis). In the study, some reliability analyzes were made with explanatory and reliability analyzes. In the study, "The Questionnaire for Determining the Personal-Social Problems of University Students" was developed. This scale displayed a four-dimensional structure including Academic / Learning, Material, Career and Family Problems. In the first step of the exploratory factor analysis study, a total of 23 items were included in the analysis. The variance explained in the first phase of the analysis is 06%. 51 have been achieved. The analysis was continued with the Vertical Rotation method in the progressive phase of the analysis. Items with more than one factor and a factor load difference of less than 0.100 between them were removed from the analysis. Finally, the four-dimensional variance was 57.72% and the variance of KMO was 0.844; A structure with $p < 0.01$ Kay Square Value of 2855.356 and Freedom Grade of 171 was reached. In the reliability analysis of the scale based on the internal-consistency analysis, the scale was found to have a high degree of reliability. It has been found that first-year college students have fewer problems in parallel with increased social support.

Keywords. University students, family, career, learning problems

¹Prof.Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul, Türkiye. e-mail: edeniz@yildiz.edu.tr

²Prof.Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul, Türkiye. e-mail: aeryilmz@yildiz.edu.tr

* Bu çalışma Yıldız Teknik Üniversitesi Öğrenci Sorunları Çalışmasından Türetilmiştir.

GİRİŞ

Yetişkinliğe geçiş yolunda önemli dönemlerden biri de üniversite yıllarıdır (Arnet, 2000). Üniversite eğitimi almak bireyleri iş yaşamına hazırlarken aynı zamanda bireylerin çok yönlü gelişimlerine (Card, 1999; Robinson & Sexton, 1994) katkı sağlamaktadır. Tüm bunların yanı sıra üniversite ortamında yaşanan sorunlar da öğrencilerin eğitim-öğretim yaşantılarından uzaklaşmalarına neden olabilmektedir.

Günümüz dünyasında üniversite öğrencileri pek çok problemle karşı karşıyadır. Bu problemler; benlikle ve kimlikle, iş bulma ve ekonomik hayatla, karşı cinsle ilişkilerle, boz zamanları değerlendirmekle, sağlıkla ilişkili olabilmektedir (Özgüven, 1992). Bu problemlere ek olarak; spor imkânlarının azlığı, sorunları çözmede sosyal destek eksikliği, ulaşım sorunu, bireylerin kendilerini ailelerine yük olarak algılamaları gibi sorunlar da eklenmektedir (Yavuzer, 1987). Bir başka çalışmada ise üniversite öğrencilerinin problemlerinin; okul-imekânları, akademik, sosyal, ekonomik, mesleki ve yönetsel gibi çeşitli başlıklar altında incelendiği görülmektedir (Gizir, 2005). Sahin ve Şahin-Fırat'ta (2009), üniversite benzer sorunların yaşandığını farklı olarak ise üniversite ortamının demokratik olmaması, doyumsuzluk, entelektüel olamama, manevi boşluk ve politikayla ilgilenmeme alanlarda üniversite öğrencilerinin sorunlar yaşadıklarını bulunmuşlardır. Maddi problemler, arkadaşlarla ilişkilerde yaşanan sorunlar da yukarıda değinilen problemlere eklenebilir (Özkan ve Yılmaz, 2010).

Ulusal literatürde olduğu gibi uluslararası literatürde de üniversite öğrencilerinin sorunlarına yönelik çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmalarda üniversite öğrencilerinin gerek üniversite ortamına uyum konusunda gerekse ruhsal sağlık alanlarında yaşanan problemler ele alınmaktadır (Cherian & Cherian, 1998; Eisenberg, Gollust, Golberstein & Hefner, 2007; Stallman, 2010).

Psikolojik danışmanlık ve rehberlik (PDR) açısından bakıldığında, PDR hizmetleri sürekli'dir. Bir başka açıdan PDR hizmetlerinden yararlanma ömür boyu sürmektedir (Kuzgun, 2000). Psikolojik danışmanlık ve rehberlik alanında yürütülen hizmetlerin üç ana tema etrafında yürütüldüğü görülmektedir. Bunlar; eğitsel, mesleki ve kişisel sosyal. Bireylerin hem kendileriyle hem de çevreleriyle daha uyumlu hale gelmelerine yönelik PDR hizmetlerine kişisel-sosyal rehberlik hizmetleri denilmektedir (Özgüven, 2001). Üniversite öğrencilerine yönelik kişisel-sosyal rehberlik hizmetlerini sunmak için bu bireylerin bu alanda hangi problemleri yaşadıklarını bilmeye ihtiyaç vardır. Çünkü üniversite öğrencilerinin problemlerinin çözülmesi onların gerek akademik konulara gerekse kişisel açıdan gelişimlerine sağlıklı bir şekilde odaklanmalarına yardımcı olacaktır (Cherian & Cherian, 1998; Eisenberg, Gollust, Golberstein & Hefner, 2007; Stallman, 2010). Bu noktada üniversite öğrencilerinin kişisel-sosyal alanda yaşadıkları problemleri ölçmeye yönelik ölçme araçları geliştirmek gerekir. Literatürde yer alan ölçme araçlarının ya anket tarzı ya da sınıflamalı ölçekler oldukları görülür Gizir, 2005; Özkan ve Yılmaz, 2010; Sahin ve Şahin-Fırat, 2009; Yavuzer, 1987; Yavuzer ve arkadaşları, 2005). Oysaki daha güçlü

ölçme araçları ile öğrencilerin ilgili alandaki sorunları belirlenebilir. Sonuç olarak bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin kişisel-sosyal alandaki yaşadıkları sorunları ölçebilecek bir ölçme aracı geliştirmektedir.

YÖNTEM

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin kişisel-sosyal alandaki yaşadıkları sorunları ölçebilecek bir ölçme aracı geliştirmektedir. Çalışma ölçek geliştirme bağlamında yürütülmüştür. Bu noktada açımlayıcı faktör analizi ile güvenilirlik analizleri yapılmıştır.

Araştırma Grubu

Çalışmada iki grup üzerinde analizler gerçekleştirilmiştir. Açımlayıcı analiz için oluşturulan çalışma grubunda, Yıldız Teknik Üniversitesinde farklı fakültelerde öğrenim gören, 204 kadın (%49.4) ve 209 erkek (%50.6) olmak üzere toplam 413 yer almıştır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada, geliştirilen ölçeğin geçerliğini test etmek amacıyla UCLA Yalnızlık Ölçeği Kısa Formu kullanılmıştır. UCLA Yalnızlık Ölçeği Kısa Formu Doğan ve arkadaşları tarafından uyarlanmıştır (2011). Ölçek sekiz maddeden oluşmaktadır. Maddelerden ikisi ters kodlanmaktadır. Ölçeğin güvenilirliği 0.72 olarak bulunmuştur.

İşlem

Ölçek geliştirme çalışmaları bağlamında, öğrencilerin kişisel-sosyal, sağlık ve üniversite ortamına yönelik toplam bir ölçek deneme formu oluşturulmuştur. Bu ölçek deneme formu; 413 kişilik bir gruba açımlayıcı faktör analizi çalışması için uygulanmıştır. Daha sonra ise 413 kişilik bir başka gruba ölçek doğrulayıcı faktör analizi çalışması için uygulanmıştır. Ayrıca iç tutarlılığa dayalı güvenilirlik analizi de gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR

Açımlayıcı Faktör Analizine Yönelik Bulgular

Açımlayıcı faktör analizi çalışmasının ilk aşamasında toplam 23 madde analize dahil edilmiştir. Analizin ilk aşamasında açıklanan varyansı %06.51 olan altı boyutlu bir yapıya ulaşılmıştır. Analizin ilerleyen aşamasında Dik Döndürme yöntemiyle analize devam edilmiştir. Birden fazla faktöre giren ve de aralarındaki faktör yük değeri farkı 0.100'ün altında olan maddeler, analizden çıkartılmıştır. Nihayetinde dört boyutlu ve açıklanan varyansı %57.72 olan ve KMO değeri 0.844; $p < 0.01$ Kay Kare Değeri 2855.356 ve Serbestlik Derecesi 171 olan bir yapıya ulaşılmıştır.

Tablo 1. Kişisel-sosyal sorunlara yönelik açımlayıcı faktör analizi sonuçları

Madde No	Boyutlar			
	Akademik/Öğrenme	Aile	Maddi	Kariyer
o55	,870			
o57	,759			
o56	,740			
o54	,705			
o58	,606			
o18		,796		
o20		,780		
o17		,728		
o22		,676		
o24		,576		
o13			,803	
o12			,776	
o15			,748	
o16			,638	
o14			,592	
o32				,784
o34				,748
o33				,726
o31				,575
Açıklanan Varyans	16.11	14.89	14.70	12.01
Öz-Değer	3.06	2.82	2.79	2.28

Şekil 1. Kişisel-Sosyal Alanlarda Sorunlar Ölçeğine İlişkin Saçılma Diyagramı

Geçerliğe Yönelik Bulgular

Geliştirilen ölçeğin, uyum geçerliğini belirlemek amacıyla UCLA yalnızlık ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin alt boyutlarından aile ile ilgili problemler ile yalnızlık arasında 0.37 düzeyinde bir ilişki bulunmuştur. Kariyer problemleri ile yalnızlık arasında 0.27 düzeyinde bir ilişki bulunmuştur. Ek olarak akademik problemlerle yalnızlık arasında 0.23 ve maddi problemlerle yalnızlık arasında ise 0.21 düzeyinde ilişki bulunmuştur. Bu sonuçlar kişisel-sosyal problemler arttıkça üniversite öğrencilerinin daha fazla yalnızlık yaşadıklarını ortaya koymuştur.

Güvenirlilik Analizine Yönelik Bulgular

Ölçeğin alt boyutlarının ve tamamının güvenirlik değerleri iç tutarlık yöntemiyle incelenmiştir. Buna göre ölçeğin Akademik/öğrenme sorunları boyutunun iç tutarlık katsayısı 0.83; kariyer sorunu boyutunun iç tutarlık katsayısı 0.75; maddi sorunlar boyutunun iç tutarlık katsayısı 0.77; aile ile ilgili sorunlar boyutunun iç tutarlık katsayısı 0.78 olarak bulunmuştur. Ölçeğin toplam puanının iç tutarlık katsayısı ise 0.85 olarak bulunmuştur. Bu doğrultuda ölçeğin yüksek güvenirlik değerlerine sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin kişisel-sosyal alanda yaşadıkları sorunları belirlemeyi amaçlayan bir ölçek geliştirme çalışmasıdır. Çalışma sonuçlarına göre dört boyutlu bir ölçek elde edilmiştir. Ölçek boyutları, akademik, kariyer, aile ve maddi sorunlar olarak isimlendirilmiştir.

Literatür incelendiğinde, üniversite öğrencilerinin sorunlarının belirlenmesinin ve çözülmesinin önemli olduğu üzerinde durulmaktadır. Bu önem konusuna gerek ulusal (Gizir, 2005; Özkan ve Yılmaz, 2010; Sahin ve Şahin-Fırat, 2009; Yavuzer, 1987; Yavuzer ve arkadaşları, 2005) gerekse uluslararası çalışmalarda değinilmektedir (Cherian & Cherian, 1998; Eisenberg, Gollust, Golberstein & Hefner, 2007; Stallman, 2010). Ancak üniversite öğrencilerinin kişisel-sosyal alandaki sorunlarını çözmeye yönelik güçlü ölçme araçlarının olmadığı görülmektedir. Bu çalışma aralıklı bir ölçek geliştirme noktasında önemlidir. Bu noktada literatüre güçlü bir ölçek sunduğu için literatüre katkı sağlamıştır denilebilir.

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin kişisel-sosyal alanda yaşadıkları sorunlar; akademik, kariyer, aile ve maddi sorunlar olarak kendisini göstermiştir. Bu çalışma bulgularına benzer bulguların elde edildiği çalışmalar bulunmaktadır (Gizir, 2005; Özkan ve Yılmaz, 2010; Sahin ve Şahin-Fırat, 2009; Yavuzer, 1987; Yavuzer ve arkadaşları, 2005). Bu çalışmalarda bu çalışmada gerçekleştirilen ölçek boyutlarına kısmen değinilmektedir. Ancak anılan çalışmaların hepsinde bu çalışmada gerçekleştirilen kişisel-sosyal sorunlar şeklinde bir sınıflandırma yapılmadığı görülmektedir. Bu yönleriyle bu çalışma literatürdeki diğer çalışmalardan farklılaşmaktadır.

Bu çalışma bulguları doğrultusunda bir takım öneriler yapılabilir. Öncelikle bu çalışmada geliştirilen ölçekle, kişisel-sosyal alanda sorunları olan öğrenciler saptanabilir. Daha sonra özellikle üniversitelerin psikolojik danışmanlık ve rehberlik merkezlerince bu öğrencilere önleyici ve geliştirici çalışmalar yapılabilir. Tüm bunların yanında, üniversitelerin idarecileri bu ölçeği kullanarak öğrenci memnuniyetine yönelik çalışmalar yapabilirler. Ayrıca bu ölçek kurum geliştirme çalışmalarında da kullanılabilir.

KAYNAKÇA

- Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American psychologist*, 55(5), 469-480.
- Card, D. (1999). The causal effect of education on earnings. In *Handbook of labor economics* (Vol. 3, pp. 1801-1863). Elsevier.
- Cherian, V. I., & Cherian, L. (1998). University students' adjustment problems. *Psychological Reports*, 82(3_suppl), 1135-1138.
- Doğan, T., Çötök, N. A., & Tekin, E. G. (2011). Reliability and validity of the Turkish Version of the UCLA Loneliness Scale (ULS-8) among university students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 15, 2058-2062.
- Eisenberg, D., Gollust, S. E., Golberstein, E., & Hefner, J. L. (2007). Prevalence and correlates of depression, anxiety, and suicidality among university students. *American Journal of Orthopsychiatry*, 77(4), 534-542.
- Gizir, C. A. (2005). Orta Doğu Teknik Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin problemleri üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 196-213.
- Kuzgun, Y. (2000). *Rehberlik ve psikolojik danışma*. Yüksek Öğretim Kurumu.
- Özkan, S., & Yılmaz, E. (2010). Üniversite öğrencilerinin üniversite yaşamına uyum durumları (Bandırma Örneği). *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 5(13), 151-173.
- Özgüven, İ. E. (1992). Üniversite öğrencilerinin sorunları ve baş etme yolları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(7), 5-13.
- Özgüven, İ. E. (2001). *Çağdaş eğitimde psikolojik danışma ve rehberlik*. Pdrem Yayınları.
- Robinson, P. B., & Sexton, E. A. (1994). The effect of education and experience on self employment success. *Journal of business Venturing*, 9(2), 141-156.
- Sahin, I., & Fırat, N. Ş. (2009). Üniversite öğrencilerinin sorunları. *Education Sciences*, 4(4), 1435-1449.
- Stallman, H. M. (2010). Psychological distress in university students: A comparison with general population data. *Australian Psychologist*, 45(4), 249-257.
- Yavuzer, H. (1987). Üniversite gençliğinin sorunları. *İstanbul Üniversitesi Bülteni*. Cilt III, Sayı 3-4, 73-91.
- Yavuzer, H., Meşeci, F., Demir, İ., Sertelin, Ç. (2005). Günümüz üniversite gençliğinin sorunları. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 79-91.